10/12/2022

Νίκος Αναστασιάδης: Οι Αρχιεπισκοπικές εκλογές και οι σχέσεις Κράτους-Εκκλησίας

/ Επικαιρότητα

Υπέρ του διαχωρισμού Κράτους και Εκκλησίας τάσσεται ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης με αφορμή τις επερχόμενες Αρχιεπισκοπικές εκλογές στην Εκκλησία της Κύπρου σε συνέντευξη του στην εφημερίδα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο», επισημαίνοντας παράλληλα και μεταξύ άλλων ότι η Κυπριακή ηγεσία παρακολουθεί εξ αποστάσεως τις εξελίξεις.

«Παρακολουθούμε τις εξελίξεις εξ αποστάσεως. Θεωρώ ότι πρέπει να υπάρξει ένας διαχωρισμός μεταξύ Κράτους και Εκκλησίας. Με την έννοια ότι ναι, σεβαστές οι απόψεις της «εθναρχούσας Εκκλησίας» – μιλάω ιστορικά – αλλά μιλάμε πλέον για εποχές όπου η άποψη και επιτρεπτή είναι και επιθυμητή, αλλά η επιρροή και οι παρεμβάσεις εντελώς απαράδεκτες. Δεν λέω ότι είχαμε μέχρι σήμερα, τα τελευταία χρόνια τουλάχιστον, τέτοιες παρεμβάσεις που να επηρεάζουν τους πολιτικούς, αλλά πολλές φορές επηρεάζουν τον λαό. Και στρέφεται κάθετα ενάντια σε μια μορφή λύσης που θα επέτρεπε, αν και η άλλη πλευρά συνεργαζόταν, σε ένα λειτουργικό κράτος, σε ένα κράτος απαλλαγμένο από εγγυήσεις,

στρατεύματα κ.λπ. να αποτελέσει την προοπτική προόδου και ειρηνικής συνύπαρξης με τους Τουρκοκύπριους», αναφέρει.

Αναλυτικά η συνέντευξη που παραχώρησε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης στη δημοσιογράφο Αλεξάνδρα Φωτάκη:

Με το βάρος της μη επίλυσης του Κυπριακού ολοκληρώνει τη θητεία του στην Προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας, ύστερα από δύο πενταετίες, ο Νίκος Αναστασιάδης.

Μιλώντας στα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα, δύο μήνες πριν από τις εκλογές σημειώνει την ανησυχία του για νέα τετελεσμένα από την πλευρά της Αγκυρας και παρατηρεί διαρκώς αυξανόμενη ενσωμάτωση των Κατεχομένων στην Τουρκία. Στέλνει δε μήνυμα με αιχμή την Ουκρανία στην ΕΕ να ασχοληθεί και με το Κυπριακό, ενώ τάσσεται υπέρ του διαχωρισμού Κράτους – Εκκλησίας.

Συναντηθήκαμε στο ξενοδοχείο λίγο πριν αναχωρήσει για τη Σύνοδο Κορυφής Δυτικών Βαλκανίων – ΕΕ στην Αλβανία τη Δευτέρα. Ξεκινώντας τη συζήτηση στην ερώτηση αν επιτεύχθηκαν οι στόχοι, ο Αναστασιάδης ανέφερε: «Φεύγω με τη συνείδησή μου ήσυχη, τουλάχιστον όσον αφορά τη εσωτερική διακυβέρνηση. Παραλάβαμε ένα κράτος υπό χρεοκοπία και παραδίδουμε μία οικονομικά ακμάζουσα χώρα με ρυθμούς ανάπτυξης φέτος 6%. Με ένα ποσοστό ανεργίας κάτω του 7%, με σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε πλείστους όσους τομείς. Συνεπώς όποιος και αν εκλεγεί εύχομαι να συνεχίσει με την ίδια αυστηρή δημοσιονομική πολιτική με ευαισθησίες όσον αφορά την κοινωνική πολιτική».

Και στο Κυπριακό;

Αυτό είναι ένα βάρος που φέρω, γιατί ολοκληρώνω τη θητεία μου στην προεδρία χωρίς να έχω επιτύχει τον σημαντικότερο στόχο που είχα θέσει, την επίλυση του Κυπριακού. Παρά το γεγονός ότι κατέβαλα συνειδητά υπεράνθρωπες προσπάθειες και καταγράψαμε σημαντική πρόοδο με τον Μουσταφά Ακιντζί, δυστυχώς οι παρεμβάσεις της Αγκυρας και η επιμονή της για συνέχιση των εγγυήσεων, της παρουσίας μονίμως τουρκικού αγήματος, ήταν κάτι που δυστυχώς οδήγησε την τελευταία προσπάθεια που έγινε στο Κραν Μοντανά σε ναυάγιο. Για πρώτη φορά συμμετείχαν στον διάλογο η ΕΕ και η Τουρκία αλλά δυστυχώς οι αξιώσεις της Αγκυρας δεν επέτρεψαν τη συμφωνία επί του πλαισίου που ο Γενικός Γραμματέας κατέθεσε.

Απλά να υπενθυμίσω ότι στις 4/6/2017 ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας σε κοινή συνάντηση που είχαμε με τον κ. Ακιντζί είχε δηλώσει ότι το αναχρονιστικό σύστημα των εγγυήσεων πρέπει να βελτιωθεί ή να αντικατασταθεί προκειμένου να οδηγηθούμε σε λύση του προβλήματος.

Και γιατί τόση κριτική;

Η κριτική της αντιπολίτευσης οφείλεται σε ένα αφήγημα που υιοθέτησαν ορισμένοι όπως αυτό προβαλλόταν από τον κ. Αϊντε, τον τότε απεσταλμένο του Γενικού Γραμματέα. Ομως στη συνέχεια η δημοσιοποίηση των πρακτικών διέψευσε όλους όσοι άλλα ισχυρίζονταν. Ηταν οι κατ’ επανάληψη μαρτυρίες του διαπραγματευτή Ανδρέα Μαυρογιάννη, που σήμερα είναι υποψήφιος του ΑΚΕΛ, που όχι σε μία αλλά σε πλείστες όσες συνεντεύξεις έχει κάθετα διαψεύσει το αφήγημα που υιοθέτησε τότε η αντιπολίτευση, ότι τάχα εγκατέλειψα το τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Ουδέν αναληθέστερον. Χάριν της ιστορίας, για να ξέρετε, ο Γενικός Γραμματέας είχε αφιερώσει ελάχιστες ώρες για ένα τόσο κρίσιμο πρόβλημα. Την επομένη του δείπνου, δηλαδή στις 7/6/2017, θα έπρεπε να ήταν στο Αμβούργο στη Σύνοδο των G20 και συνεπώς αυτό που θα ανέμενε κανείς, θα έπρεπε αντί να διακόψει, να αναβάλει και να ζητήσει συνέχιση του διαλόγου, είχαμε φτάσει τόσο κοντά. Υπήρξε συστηματική προσπάθεια από την πλευρά της Τουρκίας να αποφευχθεί ο όποιος νέος διάλογος. Στη συνέχεια είναι αναρίθμητες οι προσπάθειες που κατέβαλα για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Δυστυχώς όμως για επιτύχει τον στρατηγικό στόχο της η Τουρκία, όπως έχει χαραχθεί από το 1956, δηλαδή ότι τουλάχιστον θα έπρεπε να ελέγχει ένα μέρος της Κύπρου, ή να ελέγχει τη νέα κατάσταση πραγμάτων, δεν επέτρεψε να πετύχουμε την ποθητή επανένωση της πατρίδας μας στη βάση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας.

Ανησυχείτε για νέα τετελεσμένα;

Σίγουρα ναι. Διότι καταγράφονται. Είναι η παραβίαση του στάτους της Αμμοχώστου κατά παράβαση των ψηφισμάτων 550 και 789. Με τελετές κ.λπ., παρουσία του κ. Ερντογάν άνοιξε μέρος της περίκλειστης Αμμοχώστου, δηλώθηκε δημόσια ότι υπάγεται στην «εδαφική επικράτεια» του παρανόμου μορφώματος που λέγεται «ΤΔΒΚ» με πρόσκληση στους νομίμους κατοίκους και ιδιοκτήτες να διεκδικήσουν τις περιουσίες τους με μία «ουρά», η οποία επέμενε να προβάλλει ότι πλείστες όσες των περιουσιών ή το σύνολο των Βαρωσίων ήταν βακουφική περιουσία, οπότε αντιλαμβάνεστε την αντίφαση.

Ποια η αξία της προσπάθειας να μπουν τα Κατεχόμενα στον Οργανισμό Τουρκόφωνων Κρατών;

Εγινε μία απόπειρα να αναγνωριστεί το ψευδοκράτος, όμως ύστερα από δικές μας ενέργειες και προς φίλα κράτη – έστω και αν είναι τουρκόφωνα – και προς την ΕΕ, η οποία διατηρεί σχέσεις με κάποια εκ των τουρκοφώνων κρατών που ενδιαφέρονται για προγράμματα, επενδύσεις κ.λπ., δεν έγινε αποδεκτό. Τροποποιήθηκε το καταστατικό έτσι ώστε να γίνονται δεκτές και «οντότητες». Δεν παραγνωρίζουμε τους κινδύνους. Η προσπάθεια της Τουρκίας θα είναι συνεχής. Ομως γνωρίζουμε καλά ότι εάν γίνει κάτι ανάλογο από τη διεθνή κοινότητα, δηλαδή αν αναγνωριστεί η αποσχιστική ενέργεια ως νόμιμη ενέργεια αναγνώρισης που αποτελεί προϊόν μορφώματος κατοχής, θα ανοίξει το κουτί της Πανδώρας. Σκεφτείτε την Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, ασιατικές χώρες, διότι τα αποσχιστικά κινήματα όσο ο χρόνος περνά τόσο δυναμώνουν. Συνεπώς θα αποτελέσει ένα προηγούμενο που θα είναι εις βάρος όχι μίας αλλά πολλών χωρών. Και θα ήθελα σε αυτό το σημείο να ευχαριστήσω την ΕΕ για την ανακοίνωση που απέρριψε αμέσως την τουρκική μεθόδευση που παραβιάζει τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ενώ υπονομεύει τις προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την επανέναρξη των συνομιλιών.

Το Ουκρανικό υπενθύμισε στην ΕΕ και ίσως στο ΝΑΤΟ το Κυπριακό;

Δεν νομίζω να τους επιτρέψαμε ποτέ να το ξεχάσουν. Το πρόβλημα είναι άλλο. Εκείνο που ξέχασαν είναι τις αρχές που πρέπει να ακολουθούν, μη λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα συμφέροντα με τον παραβάτη. Και το έχω διακηρύξει και στα ΗΕ κατά την ετήσια ΓΣ αλλά και στους ευρωπαίους εταίρους, ότι είναι αδιανόητο στη μία των περιπτώσεων να ενθυμούμεθα αρχές και αξίες του Χάρτη των ΗΕ και της ΕΕ και από την άλλη να παραγνωρίζουμε ότι ένα κράτος – μέλος βρίσκεται υπό

κατοχή τα τελευταία 50 χρόνια. Για αυτό και οι επισκέψεις στη Γαλλία, η συνάντηση με τον Εμανουέλ Μακρόν και στη Γερμανία με τον Ολαφ Σολτς προκειμένου η Ευρώπη να επιδείξει ενεργότερο ενδιαφέρον και για ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα. Βλέπουμε την Ευρώπη να εμπλέκεται σε διάφορα διεθνή προβλήματα. Ε, είναι ώρα να δούμε και τα του οίκου μας.

Το Ουκρανικό μπορεί να δώσει ένα βήμα στην Κύπρο για εξελίξεις;

Σωστά το επισημαίνετε. Το Ουκρανικό επανέφερε στην επιφάνεια και ένα υπάρχον μακροχρόνιο πρόβλημα, που έχει τα ίδια χαρακτηριστικά. Δηλαδή την εισβολή και κατοχή εδαφών μίας άλλης κυρίαρχης χώρας.

Πώς αξιολογείτε τις δηλώσεις Ερντογάν απέναντι στην Ελλάδα;

Είναι ένα άλλο δείγμα του αναθεωρητισμού που έχει καταλάβει τον τούρκο πρόεδρο και που καταδεικνύει προθέσεις και προς όσους αμφισβητούν την αποφασιστικότητα και τη βούληση και της ελληνοκυπριακής πλευράς για εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό. Ποιον προκάλεσε η Ελλάδα; Απειλείται κανείς από τα νησιά ή τις Ενοπλες Δυνάμεις της Ελλάδας; Παρακολουθείτε τη ρητορική. Είναι η προετοιμασία ενός κλίματος που θέλει να φέρει την Τουρκία σε θέση η όποια επιθετική της ενέργεια να ερμηνευθεί ως τάχα θέμα άμυνας ή προάσπισης των δικαιωμάτων της κατά το διεθνές δίκαιο, όχι το πραγματικό, αλλά όπως ερμηνεύεται μέσα από την αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας.

Για πρώτη φορά βλέπουμε τους Τουρκοκύπριους να αντιδρούν τόσο έντονα στη διοίκηση των Κατεχομένων. Καταγγέλλουν έντονα και τον εποικισμό…

Η τραγωδία είναι άλλη. Είναι πολύ αργά που γίνεται η καταγγελία του εποικισμού. Δυστυχώς οι Τούρκοι είναι λόγω του εποικισμού πλειοψηφία και οι Τουρκοκύπριοι έχουν καταστεί μειοψηφία στην ίδια μας τη χώρα.

Και διωκόμενοι…

Και διωκόμενοι βεβαίως. Οφείλω να πω ότι η εξάρτηση των Κατεχομένων από την Τουρκία είναι τέτοια που θα μπορούσε να λεχθεί ότι αυτοί που ασκούν επί της ουσίας τον έλεγχο, τα οικονομικά, τις επενδύσεις, τις υποδομές, έργα δημοσίας ωφελείας, είναι αποφάσεις που έρχονται από την Τουρκία. Και είναι λυπηρό γιατί όταν υπέβαλα τα ΜΟΕ που θα ήραν την λεγόμενη απομόνωση των Τουρκοκυπρίων θα επέτρεπαν τη διαφύλαξη του στάτους της Αμμοχώστου, θα έδιναν την ευχέρεια χρήσης του παράνομου αεροδρομίου της Τύμπου, αρκεί να ήταν υπό τη διοίκηση των ΗΕ, θα λειτουργούσε το λιμάνι της Αμμοχώστου, υπό την ΕΕ και την ίδια ώρα θα ήρετο η απαγόρευση κατάπλου πλοίων υπό κυπριακή σημαία στα τουρκικά

λιμάνια, η πρόταση απορρίφθηκε. Και αυτό επιδεινώνει ακόμα περισσότερο την οικονομική κατάσταση των Τουρκοκυπρίων, οι οποίοι αντιδρούν αλλά δυστυχώς είναι μειοψηφία.

Η Τουρκία επιδιώκει αναγνώριση των Κατεχομένων ή προσάρτηση;

Προς το παρόν το μέγιστο των προσπαθειών επικεντρώνεται στην αναγνώριση. Και ο λόγος είναι γιατί θέλει να υπάρχουν εξαρτόμενα αναγνωρισμένα κράτη. Ομως σταδιακά τα Κατεχόμενα δυστυχώς ενσωματώνονται με την έννοια του πλήρους ελέγχου, της διοίκησης που ασκείται από την Αγκυρα, είτε μέσω του κ. Οκτάι, ο οποίος έχει την επίβλεψη έργων και πολιτικών, είτε μέσω του πρεσβευτή της Τουρκίας, και ο οποίος έχει τον πρώτο λόγο για οποιαδήποτε απόφαση από την τουρκοκυπριακή ηγεσία.

Η ενεργειακή κρίση μπορεί να γίνει δούρειος ίππος για το Κυπριακό;

Θα μπορούσε αν υπήρχε ένας καλής θελήσεως συνομιλητής να αποτελέσει και αφορμή για θετικές εξελίξεις. Με την έννοια ότι μία λύση του Κυπριακού θα οδηγούσε σε μία οριστική επίλυση των αξιώσεων της Τουρκίας έναντι της διεθνούς δικαίου της θάλασσας, με τον καθορισμό της θαλάσσιας συνοριακής γραμμής, πράγμα το οποίο έχουμε εισηγηθεί. Ετσι θα γινόταν όντως μέρος της όλης ενεργειακής συνεργασίας που παρατηρείται μεταξύ των υπολοίπων κρατών, με Αίγυπτο, Κύπρο, Ισραήλ, τώρα μπαίνει και ο Λίβανος στην εικόνα. Το έχουμε δηλώσει επανειλημμένα. Αν η Τουρκία σεβαστεί το διεθνές δίκαιο, τότε δεν υπάρχει λόγος να μη θεωρείται μέρος της συμμαχίας. Να υπενθυμίσω ότι έχει δημιουργηθεί το EMGF που περιλαμβάνει οκτώ χώρες, μεταξύ των οποίων ως παρατηρητές Γαλλία και ΗΠΑ. Δεν θα μας ενοχλούσε ως μία ειρηνική χώρα που σέβεται το διεθνές δίκαιο η Τουρκία να συμμετείχε. Δεν λειτουργούμε με λογική αποκλεισμού αλλά με λογική δημιουργίας συνθηκών σταθερότητας, αξιοποίησης των ενεργειακών πόρων της περιοχής έτσι ώστε να αποτελέσουμε αντί περιοχή αναταραχής, πυλώνα σταθερότητας.

Τρεις συνεργάτες σας υποψήφιοι στις εκλογές. Θεωρείτε ότι στο Κυπριακό τουλάχιστον θα έχουν αποκλίσεις στην πολιτική τους;

Οι πολιτικές Αβέρωφ δεν διαφέρουν από τις δικές μου. Οι πολιτικές Μαυρογιάννη, όσον αφορά το Κυπριακό, δεν διαφέρουν από τις δικές μου επιλογές. Η προσωπική επιλογή του Νίκου Χριστοδουλίδη δεν διαφέρει. Πού δημιουργείται το πρόβλημα με τον κ. Χριστοδουλίδη; Στο γεγονός ότι τα κόμματα που τον στηρίζουν έχουν τόσο αντικρουόμενες θέσεις, οπότε διερωτώμαι πώς μπορούν να λειτουργήσουν χωρίς κινδύνους διάλυσης μίας κυβερνήσεως όταν έρθει η ώρα λήψης αποφάσεων για το

Κυπριακό.

Και πριν από αυτό αρχιεπισκοπικές εκλογές για πρώτη φορά με καθολική συμμετοχή…

Παρακολουθούμε τις εξελίξεις εξ αποστάσεως. Θεωρώ ότι πρέπει να υπάρξει ένας διαχωρισμός μεταξύ Κράτους και Εκκλησίας. Με την έννοια ότι ναι, σεβαστές οι απόψεις της «εθναρχούσας Εκκλησίας» – μιλάω ιστορικά – αλλά μιλάμε πλέον για εποχές όπου η άποψη και επιτρεπτή είναι και επιθυμητή, αλλά η επιρροή και οι παρεμβάσεις εντελώς απαράδεκτες. Δεν λέω ότι είχαμε μέχρι σήμερα, τα τελευταία χρόνια τουλάχιστον, τέτοιες παρεμβάσεις που να επηρεάζουν τους πολιτικούς, αλλά πολλές φορές επηρεάζουν τον λαό. Και στρέφεται κάθετα ενάντια σε μια μορφή λύσης που θα επέτρεπε, αν και η άλλη πλευρά συνεργαζόταν, σε ένα λειτουργικό κράτος, σε ένα κράτος απαλλαγμένο από εγγυήσεις, στρατεύματα κ.λπ. να αποτελέσει την προοπτική προόδου και ειρηνικής συνύπαρξης με τους Τουρκοκύπριους.